

Algemeen

Soms lukt het ouder(s) niet meer om zelfstandig een huishouden of gezin draaiende te houden. De gezinsverzorgers helpen gezinnen waarbij ondersteuning op één of meerdere leefgebied(en) noodzakelijk is. De inzet van de gezinsverzorger kan ondersteunend, gedeeltelijk compenserend, volledig compenserend, nazorg en overbruggingszorg zijn. Voorbeelden van de ondersteuning van een gezinsverzorger zijn: Ondersteuning bij een medische aandoening, problemen met de opvoeding, dreigende uithuisplaatsing van kind(eren), en ingrijpende gezinsveranderingen.

Per 1 januari 2022 is de eerste gezinsverzorger gestart binnen WIJ. Inmiddels wordt de casuïstiek over 3 gezinsverzorgers (2fte) verdeeld. Een casemanager kan een aanmelding doen bij de gezinsverzorgers. De casemanager maakt het plan en de gezinsverzorger vertaalt het doel uit het plan naar de praktijk. De casemanager introduceert de gezinsverzorger in het gezin en er worden gezamenlijke afspraken gemaakt.

De inzet van de gezinsverzorger richt zich op huishoudelijke taken, verzorgende taken en begeleidende taken. De inzet is op al deze gebieden is veelal gedeeltelijk compenserend en ondersteunend vanwege ontoereikende mogelijkheden en verminderde belastbaarheid van de ouders. Ze bieden vooral praktische ondersteuning in het gezin bij onder andere het voeren van het huishouden (zoals opruimen, wassen, schoonmaken), zoveel mogelijk samen met de aanwezige ouder. De verzorgende taken richten zich op de ondersteuning bij de verzorging van de kinderen (o.a. bij het opstaan, het wassen en aankleden, op etensmomenten of bij het naar school gaan). Hierin wordt ook opvoedondersteuning geboden. Ook hierbij werken de gezinsverzorgers ondersteunend aan de ouders. Het op orde brengen van het huishouden en een dagstructuur aanbrengen wordt in bijna alle casussen benoemd als belangrijkste resultaat van de gezinsverzorgers voor de ouders. Tot slot wordt, wanneer dit nodig is, de omgang begeleid.

De gezinsverzorger is vaak meerdere keren per week aanwezig in het gezin, en vormt daarmee een eerste aanspreekpunt voor de ouders. Ook signaleren de gezinsverzorgers tijdig eventuele problemen en werken ze samen met de casemanager om verdere verergering te voorkomen.

Ouders met drie kinderen:

'Bij de start in dit gezin was er op meerdere gebieden onrust. De relatie zat in zwaar weer, oudste zoon met autisme viel uit op de dagbesteding van Cosis (teveel prikkels), ouders kregen het huishouden niet op orde. De woning was enigszins vervuild en vooral overal spullen en 'troep'. De eerste maanden kwam ik 3x per week in het gezin. Samen deden we de huishouding, gaf ik moeder tools hoe ze dit efficiënt aan kon pakken en hielp ik haar overzicht krijgen. We maakten een dagindeling zodat er structuur ontstond. Door de problematiek m.b.t. de oudste zoon (geen geschikte school of opvang) zijn er periodes van terugval geweest. Ik kwam vervolgens weer in een vervuilde woning met overal spullen. Ik nam dan gedeeltelijk de huishoudelijke taken van moeder over maar we deden dit ook samen. Tijdens het uitvoeren hiervan ontstonden de gesprekken over de dingen waar moeder mee worstelde en tegen aan liep. Samen bedachten we oplossingen en kreeg moeder inzicht hoe de dingen anders aan te pakken.

Inmiddels zijn we 1,5 jaar verder en is de situatie volledig stabiel. Er is passende begeleiding voor zoon en moeder geeft hem thuis onderwijs. De woning ziet er spik en span uit!'

De gezinscoach is in te zetten voor gezinnen die de regie over hun dagelijkse leven (tijdelijk) kwijt zijn en niet op eigen kracht hun problemen kunnen oplossen. We onderscheiden een tweetal doelgroepen:

1. Gezinnen die door een tijdelijke ingrijpende gebeurtenis in onbalans zijn geraakt en tijdelijk intensieve ondersteuning behoeven;
2. Gezinnen die langdurige ondersteuning nodig hebben doordat de ouder(s) vanwege eigen problematiek onvoldoende in staat zijn hun ouderrol te vervullen. Deze problematiek kan zijn LVG, psychiatrische problematiek, verslavingsproblematiek, langdurige armoede of (chronische) ziekte .

Kijken we naar aanvragen voor inzet van gezinsverzorging dan zien we dat het in de ongeveer helft van de casussen het gaat om een onbalans in het gezin als gevolg van ziekte en gezondheidsproblemen (bijvoorbeeld als gevolg van een operatie of bevalling). In de meeste gevallen is deze onbalans tijdelijk, en herstelt de zelfredzaamheid van de gezinnen weer na verloop van tijd.

In de situaties waarin sprake is van chronische problematiek is er langduriger ondersteuning nodig. De chronische problematiek komt vaak voor uit psychische problemen in de gezinnen waardoor de ouder(s) onvoldoende in staat zijn om het huishouden, de verzorging van kinderen en/of dagstructuur te organiseren. Veel voorkomende psychische problemen zijn trauma gerelateerd, angst, depressie, ASS problematiek . Daarnaast LVB- en intergenerationele problematiek. Ouders hebben zelf vaak belast verleden . In de meeste casussen is er sprake van kernproblematiek bij (een van de) ouders, al dan niet in combinatie met kind problematiek bij (een van de) kinderen.

De ervaring leert dat het wenselijk is voor de gezinnen met chronische problematiek dat ze een vast gezicht hebben die bij hen thuis komt. Die ze kennen en die ze vertrouwen. Het is

gebleken dat daardoor een grote mate van zelfredzaamheid kan blijven bestaan met ondersteuning vanuit de gezinsverzorger al dan niet met hulp vanuit het eigen netwerk . Wanneer die gezinsverzorger er niet zou zijn, zou het gezin afhankelijk blijven van duurdere geïndiceerde zorg. Die geïndiceerde zorg is veelal tijdelijk. Gezinnen krijgen daardoor steeds nieuwe hulpverleners. Met het effect dat ze hulpverleningsmoe worden. De gezinsverzorger kan voor stabiliteit zorgen en is een vaste baken in het gezin waardoor het op deze manier goed genoeg is. Het wil niet zeggen dat geïndiceerde hulp niet meer nodig is, dit kan nog steeds ingezet worden tijdelijk maar hoeft niet eindeloos. Om ervoor te zorgen dat de gezinsverzorger goed in zijn of haar rol blijft zijn er regelmatig evaluatie momenten met de casemanager die de gezinsverzorger heeft ingezet, de praktijkbegeleider en de gedragswetenschapper. Zij bevragen de gezinsverzorger zodat ze in zijn of haar professionele rol blijft om te voorkomen dat ze 'ingezogen' raken. In de ondersteuning wordt hun casuïstiek, werkbegeleiding en intervisie aangeboden om zo aan hun professioneel handelen te werken.

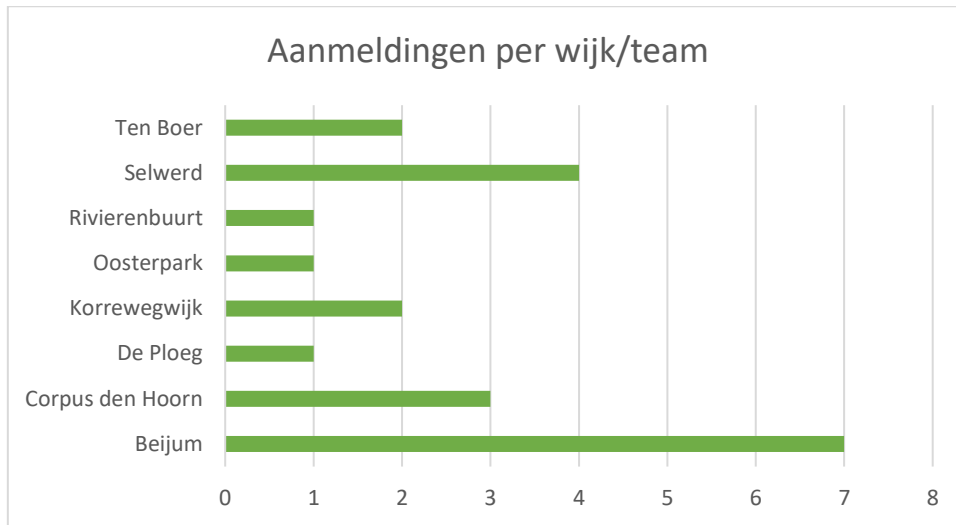
De inzet van de gezinsverzorger richt zich op huishoudelijke taken, verzorgende taken en begeleidende taken. De inzet is op al deze gebieden is veelal gedeeltelijk compenserend en ondersteunend, vanwege ontoereikende mogelijkheden en verminderde belastbaarheid van de ouders. Naast praktische en verzorgende taken wordt door de gezinsverzorgers ook begeleiding geboden op verschillende leefgebieden, de meest voorkomende zijn: opvoedvragen, regelzaken en financiën. De gezinsverzorger is vaak meerdere keren per week aanwezig in het gezin, en vormt daarmee vaak een eerste aanspreekpunt voor de ouders. Ook signaleren de gezinsverzorgers tijdig eventuele problemen en werken ze samen met de casemanager om verdere verergering te voorkomen.

Alhoewel iedereen tevreden is met de inzet van gezinsverzorgers, vraagt de casuïstiek om een nadere analyse om goed te beoordelen of we door de inzet van een gezinsverzorger de situatie van onvermogen en onmacht van de ouder in standhouden . De vraag wanneer is het blijvend goed genoeg voor de ontwikkeling van kinderen zal hierbij beantwoord moeten worden. Ook de vraag hoelang mag de inzet van gezinsverzorging duren . Een pilot van 2 jaar is te kort om deze laatste vraag te beantwoorden.

Jaarcijfers 2022

In 2022 zijn de gezinsverzorgers actief in 21 gezinnen. Van deze 21 gezinnen zijn er 12 in het eerste half jaar van 2022 aangemeld en opgepakt. 9 gezinnen zijn in de tweede helft aangemeld en opgepakt. 8 trajecten zijn afgesloten in 2022, onder andere met als reden dat de reden van aanmelding/ de problematiek is opgelost, of dat er is doorverwezen naar intensievere vorm van hulp.

Aantal aanmeldingen per wijk

De meeste aanmeldingen kwamen in 2022 Vanuit Beijum (7 trajecten), Selwerd (4 trajecten), en Corpus Den Hoorn (3 trajecten).

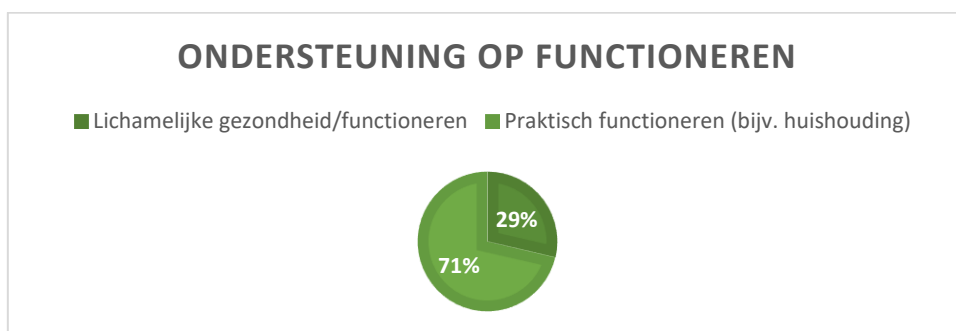
Overige cijfers 2022

Gemiddelde inzet in uren per week

De gemiddelde inzet per week is 5,3 uur per gezin.

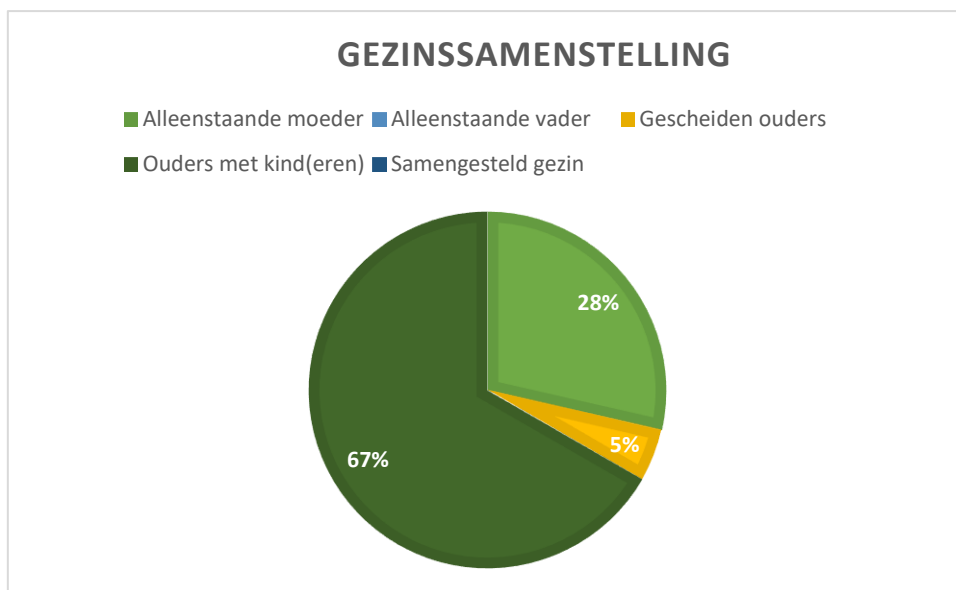
Hoofdvraag van de gezinnen

Bij 15 van de 21 gezinnen is ondersteund op het gebied van praktisch functioneren, bijvoorbeeld in het huishouden. Bij 6 van de 21 gezinnen is ondersteund op het gebied van lichamelijke functioneren (gezondheid).

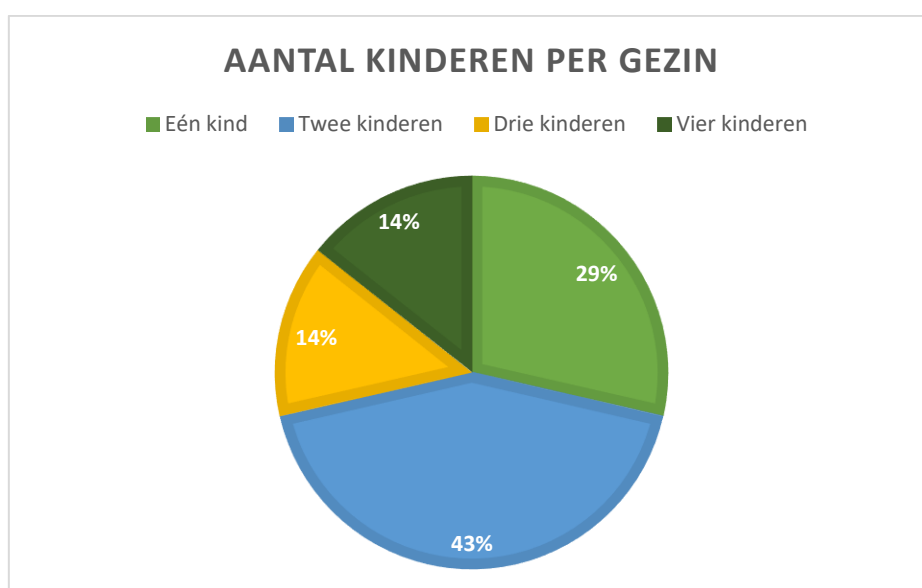
Gezinssamenstelling

Bij 14 van de 21 gezinnen is er sprake van de gezinssituatie ouders met kinderen. Bij 6 van de gezinnen betreft het een alleenstaande moeder met kinderen. In 1 geval betreft het gescheiden ouders.

Aantal kinderen per gezin

In onderstaande cirkeldiagram is te zien dat er in 29% van de 21 gezinnen 1 kind aanwezig is. In 43% van de gezinnen is sprake van 2 kinderen. In 14% van de gezinnen zijn 3 kinderen aanwezig. Tot slot zijn er ook in 14% van de gezinnen 4 kinderen aanwezig.

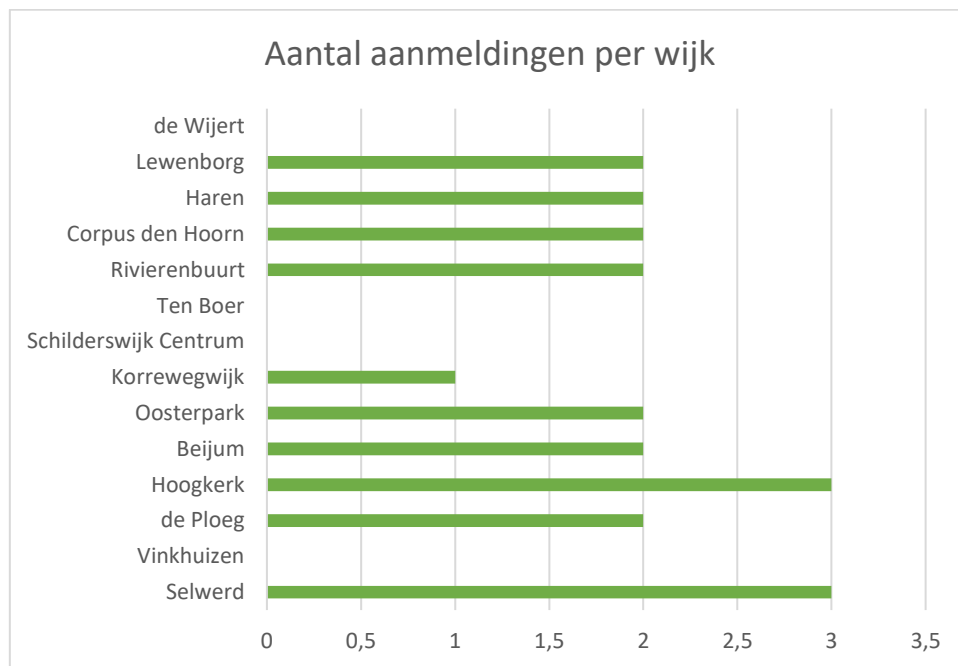

In 14 van de 21 de gezinnen zijn de kinderen in de leeftijdscategorie van 0-6 jaar. In 6 van de gezinnen vallen de kinderen in de leeftijdscategorie 6-12 jaar. Tot slot is 1 kind van de betrokken gezinnen in de leeftijdscategorie 12-18 jaar.

Cijfers 2023

In het 2023 zijn de gezinsverzorgers actief geweest in 21 gezinnen, waarvan er in 9 trajecten ook in 2023 zijn opgestart. In 2023 zijn er 7 trajecten afgesloten. De afgesloten trajecten hadden een gemiddelde looptijd van 7,7 maanden.

Aantal aanmeldingen per wijk

In bovenstaande grafiek is te zien dat de meeste actieve trajecten zijn aangemeld vanuit Hoogkerk en Selwerd (beide 3 gezinnen). Vanuit de Oosterparkwijk, Haren, Beijum, Lewenborg, Corpus den Hoorn, de Rivierenbuurt en de Ploeg zijn elk 2 gezinnen aangemeld. Vanuit de Korrewegwijk is 1 gezin aangemeld. In 2023 hebben er geen actieve trajecten plaatsgevonden die aangemeld waren vanuit de Wijert, Ten Boer, Schilderswijk Centrum en Vinkhuizen.

Overige cijfers 2023

Gemiddelde inzet in uren per week

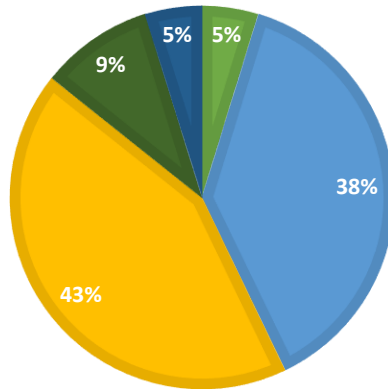
De gemiddelde inzet per week is 4,3 uur per gezin.

Hoofdvraag van de gezinnen

Het cirkeldiagram op de volgende pagina laat zien dat in het overgrote deel van de actieve casussen, praktische ondersteuning (38%) en opvoedingsondersteuning (43%) geboden wordt. In 9% van de gezinnen wordt ondersteund bij psychische problematiek. Bij 5% van de gezinnen wordt er begeleid bij omgang en tot slot wordt er in nogmaals 5% van de gezinnen ondersteuning uitgevoerd bij het lichamelijk functioneren.

HOOFDVRAAG GEZINNEN

- Lichamelijke gezondheid/functioneren
- Praktisch functioneren (bijv. huishouding)
- Pedagogisch functioneren
- Psychische problematiek
- Omgang

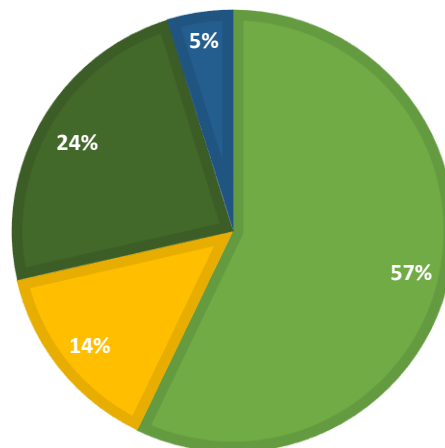

Gezinssamenstelling

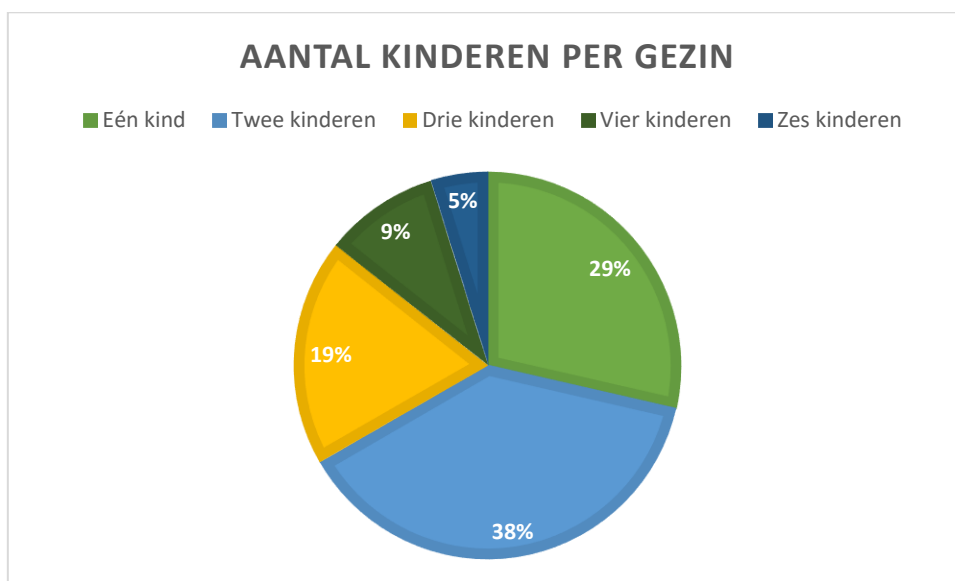
Bij 57% van de gezinnen is er sprake van de gezinssituatie alleenstaande moeder. Bij 24% van de gezinnen is er sprake van het ouders met kind(eren). In 14% van de gezinnen gaat het om gescheiden ouders. Tot slot betreft het in 5% van de gezinnen een samengesteld gezin.

GEZINSSAMENSTELLING

- Alleenstaande moeder
- Alleenstaande vader
- Gescheiden ouders
- Ouders met kind(eren)
- Samengesteld gezin

Aantal kinderen per gezin en leeftijdscategorie kinderen

In het grootste gedeelte gezinnen (38%) waarin de gezinsverzorgers in 2023 actief zijn, zijn er twee kinderen aanwezig. In 19% van de gevallen zijn er drie kinderen in het gezin. 29% Van de gezinnen hebben één kind. Tot slot zijn er in 9% van de gezinnen vier kinderen en in 5% van de gezinnen zes kinderen aanwezig.

In één gezin is er alleen een kind in de leeftijdscategorie 0-1 jaar aanwezig. In drie gezinnen zijn de kinderen vallen de kinderen alleen in de leeftijdscategorie 1-6 jaar. In twee gezinnen zijn alle kinderen tussen de 6 en 12 jaar oud. In twee gezinnen zijn er alleen kinderen van 12-16 jaar oud. In één gezin is alleen een kind van 16+ aanwezig.

In 55% van de gezinnen zijn er echter kinderen uit meerdere leeftijdscategorieën aanwezig. Zo zijn er in drie gezinnen kinderen uit alle leeftijdscategorieën (0-18+) aanwezig. In zes van de eenentwintig gezinnen zijn de kinderen tussen de 0-12 jaar oud. Tot slot zijn er drie gezinnen waarbij de kinderen in de leeftijdscategorieën 12-18 en 18+ vallen.

Samenwerking met vrijwilligers

Het eerste half jaar na de start van de pilot hebben we contact gezocht met Humanitas om te onderzoeken of en hoe we zouden kunnen samenwerken. We zijn gestart met te onderzoeken of we in Groningen een variant konden opzetten van de methodiek “Samen optrekken”. Binnen deze methodiek start een vrijwilliger en professional samen en trekken gedurende de hele ondersteuning samen op. Het is een bestaande methodiek die niet zo maar gekopieerd mag worden, maar moet worden ingekocht.

We daarna gezamenlijk besloten om te starten met een informatiebijeenkomst van Humanitas over hun aanbod op gebied van ondersteuning aan gezinnen, kinderen en

jongeren. Met het idee dat onze gezinscoaches en gezinsverzorgers deze zouden kunnen inzetten naast de ondersteuning van henzelf of als afschaling. In de praktijk worden gezinnen niet afgeschaald naar vrijwillige ondersteuning. Wel wordt er regelmatig gebruik gemaakt van vrijwillige maatjes.

Daarna hebben we nog een aantal keren gezamenlijk casuïstiek gedaan. Alhoewel onze ondersteuning verschillend is, zag Humanitas nauwelijks verschil in de gezinnen zoals ze bij ons en hen werden aangemeld. Een deel van de bewoners van Groningen kiest bewust voor vrijwillige ondersteuning een ander deel voor ondersteuning bij Wij Groningen. Er is geen onderzoek gedaan naar het verschil in geboden continuïteit en resultaat van de ondersteuning geboden door Humanitas en door de ondersteuning geboden door Wij Groningen.

De laatste bijeenkomst was een themabijeenkomst over betrekken van het netwerk bij de ondersteuning en inzet vrijwilligers.

Inmiddels is er een eerste bijeenkomst geweest met BJH om de samenwerking een doorstart te geven.

Waarderend Onderzoek

We hebben na ongeveer een jaar na de start van de pilot besloten om een pilot waarderend onderzoek te doen. De pilot was erop gericht te onderzoeken wat het effect is van de inzet van gezinscoaches en gezinsverzorgers op het welzijn van de betrokken gezinnen. Zowel de gezinnen, als de gezinscoaches/ gezinsverzorgers en de casemanagers zijn geïnterviewd door getrainde interviewers in de methodiek Waarderend onderzoek. Hieronder de uitkomsten. Daar waar (gezins) coach staat, wordt zowel de gezinscoach als gezinsverzorger bedoeld. In het onderzoek hebben we geen onderscheid gemaakt.

De uitkomst – de gezinnen

De uitkomsten van de trajecten hebben een grote, positieve impact, gezien de opmerkingen die we terugkregen van betrokkenen. Hieronder nog een paar om aan te geven hoe de gezinnen de inzet van gezinscoaches / gezinsverzorgers ervaren.

- Er was echt altijd goede steun, een luisterend oor en wij werden onderling ook geholpen om samen thuis beter te communiceren.
- Ze stond echt in alles naast ons, in plaats van dat ze vertelt wat er moet.
- Een coach die niet als coach aanvoelt, niet als hulpverlener.
- Ik ben heel trots op mezelf, dat ik dit nu zelf kan.
- Een moeder over de coach : Ze wist mij te leren vertrouwen op mijn eigen kracht en intuïtie.

*Een vader over de coach:
De coach was een normaal persoon, hij had voor mij respect
en was gelijkwaardig, niet de coach spelen.
maar we doen samen wat goed is.*

Uiteindelijk bleek bij één van de geïnterviewde gezinnen dat voortijdig met coaching gestopt is. Er was in het gezin veel hulpverlening door zorgaanbieders. Dat leek goed te werken en maakte de gezinscoach eigenlijk overbodig.

De uitkomst - gezinscoaches

Ook geïnterviewde gezinscoaches waren zonder uitzondering positief over de inzet. Een aantal opgehaalde punten die goed werken:

- Eerlijk, duidelijk en direct zijn in je benadering van het gezin.
- Aansluiten bij het gezin; in taal, in cultuur in achtergrond.
- Casussen worden vaak verdeeld op basis van expertise van de gezinscoaches; dit werkt goed
- Vrijheid om het werk in te vullen.
- Regelmatig contact tussen gezinscoach en casemanager.
- Weten wat gezin, gezinscoach en casemanager van elkaar mogen verwachten.

Een gezinscoach:

Eerlijk zijn over wanneer het traject 'erop' zit. Wanneer is er geen winst meer te behalen. Dit duidelijk uitspreken.

Doordat de gezinscoaches stad breed werken hebben zij veel (samenwerk) ervaring met verschillende WIJ teams en verschillende casemanagers. De rol van de casemanager en daarmee de samenwerking tussen gezinscoach en casemanager is daarmee telkens wisselend. De gezinscoach heeft gemerkt dat het regelmatig met elkaar in contact zijn, het sparren en overleggen maakt dat de ondersteuning zich sluit rondom de bewoner. Het gevoel het samen te doen. Samen te werken aan dezelfde doelen.

Gezinscoach: "Soms doe je iets kleins, maar is de betekenis voor het gezin groots".

Uitkomst – casemanagers

Over het algemeen is de inzet van de gezinscoaches ook door de betrokken casemanagers als positief ervaren. Een aantal punten die uit het onderzoek bij de casemanagers naar voren kwamen:

- De aanmeldprocedure is belangrijk: goede match zoeken in gezin/coach
- Relatief weinig inzet maar veel resultaat
- Bij een herhaling: zelfde coach bij hetzelfde gezin inzetten
- Wel de weg naar reguliere, maatwerkvoorziening(en) open houden

- Het is makkelijker samen te werken met een gezinscoach dan met een hulpverlener van een aanbieder

